

سیاست

باشگاه نویسندگان کودک و نوجوان

کوراوغلو و کچل حمزه

- نویسنده: صمد بهرنگی
- آخرین چاپ: ۱۳۹۴
- انتشارات: سمیر
- تعداد صفحات: ۵۶

یکی از داستان‌های صمد بهرنگی است که در سال ۱۳۴۷ منتشر شد. این اثر به تأثیر از داستان پهلوانی‌های کوراوغلو که مربوط به دوران شاه عباس است به نگارش درآمده است. شخصیت کوراوغلو در داستان به نوازندگی و خوانندگی علاقه دارد و با سازش به مراسم‌های عروسی و جشن می‌رود. این شخصیت بازتابی از دوره‌ای از تاریخ ایران است که سیمای حماسی آذربایجان از ساز و سوز عاشق‌ها و بر پایه قهرمانان واقعی و حوادث اجتماعی بیرون آمده است...

کچل کفترباز

- نویسنده: صمد بهرنگی
- آخرین چاپ: ۱۴۰۰
- انتشارات: گیوا
- تعداد صفحات: ۹۶

حکایت کچل کفتربازی است که با مادر پیرش زندگی می‌کند، او عاشق دختر پادشاه می‌شود و در طول داستان درصدد رویارویی با مشکلات و کارشکنی‌ها، در راه رسیدن به دختر پادشاه است. قصه‌های کچل در فرهنگ عامه آذربایجان از جایگاه به خصوصی برخوردار است. این شخصیت در داستان‌های مختلف و با روایت‌های متفاوت تعریف شده‌اند...

سرگذشت دومرول دیوانه‌سر

- نویسنده: صمد بهرنگی
- آخرین چاپ: ۱۳۹۴
- انتشارات: سمیر
- تعداد صفحات: ۴۸

این داستان برگرفته از یک افسانه قدیمی ترکی است. ماجرا از این قرار است که پهلوانی از دوران کهن قصد مبارزه با مرگ و عزرائیل را دارد. محتوای این افسانه به موضوع مرگ‌هراسی انسان در تمام دوره‌ها و اعصار اشاره می‌کند. صمد بهرنگی متن اصلی داستان را که به زبان ترکی بوده به متنی ساده و روان فارسی برگردانده و با افزودن قسمت‌هایی به آن داستانی جدید خلق کرده است...

در جست‌وجوی آزادی...

صمد بهرنگی را به‌عنوان پایه‌گذار ادبیات کودک و نوجوان می‌شناسند

آذربایجان از ساز و سوز عاشق‌ها و بر اساس رشادت قهرمانان واقعی و حوادث اجتماعی بیرون آمده است. صمد بهرنگی خود درباره این داستان گفته است: «آنچه در داستان مطرح شده است به خوبی نشان می‌دهد که داستان کوراوغلو به راستی بر اساس وقایع اجتماعی و سیاسی زمان و مخصوصاً با الهام از قیام جلالی لر خلق شده است. نام شهرها و روستاها و رودخانه‌ها و کوهستان‌ها که در داستان آمده، هر یک به نحوی مربوط به سرزمین و شورش جلالی لر است... بندهند حماسه کوراوغلو از آزادی و مبارزه و دوستی و انسانیت و برابری سخن می‌راند... این را هم بگویم که داستان کوراوغلو، در عین حال از بهترین و قوی‌ترین نمونه‌های نظم و نثر آذری است و تاکنون ۱۷ بند از آن جمع‌آوری شده و به چاپ رسیده که در آذربایجان، در تراز پرفروش‌ترین کتاب‌هایی است که به زبان آذری طبع شده است.»

این داستان صمد بهرنگی به همراه شش داستان دیگر «اولدوز و عروسک سخنگو»، «اولدوز و کلاغ‌ها»، «کچل کفترباز»، «افسانه محبت» و «یک هلو و هزار هلو» در مجموعه کتاب «صمد بهرنگی، مجموعه هفت کتاب» گردآوری شده است.

«۲۴ ساعت در خواب و بیداری» صمد بهرنگی، سرآغاز جدیدی در داستان‌نویسی «واقع‌گرایانه» برای نوجوانان محسوب می‌شود. این داستان که سال ۱۳۴۸ منتشر شد، درباره پسرچه‌ای به نام لطیف است که به همراه پدرش برای کار به تهران آمده‌اند و با دست‌فروشی و خیابان‌خوابی روزگار می‌گذرانند. لطیف

با خلق آثار برجسته و ویژه‌اش به چهره‌ای ماندگار در ادبیات معاصر فارسی تبدیل شد. «ماهی سیاه کوچولو» از دلایل بارز اوج شهرت صمد بهرنگی و یادآور نام اوست. داستانی که نخستین بار مرداد سال ۱۳۴۶ توسط انتشارات کانون پرورش فکر کودکان و نوجوانان با تصویرگری فرشید مثقالی منتشر شد. مثقالی برای تصویرگری این کتاب و فعالیت‌های هنری دیگرش در زمینه ادبیات کودکان و نوجوانان موفق به دریافت جایزه تصویرگری هانس کریستین آندرسن شد.

«ماهی سیاه کوچولو» داستانی ساده و دارای زبانی قابل درک است و بسیاری آن را مناسب برای کودکان می‌دانند، ولی نویسنده باهوش آن در لابه‌لای سطور داستان مسائل و موضوعات اجتماعی زمان خودش را گنجانده و بیان کرده است. «ماهی سیاه کوچولو» داستان ماهی‌ای است که ساختار شکنی می‌کند؛ محدودیت‌ها را می‌شکند؛ از موانع می‌گذرد و شجاعتش را جمع می‌کند تا به دریا برسد. این اثر به ظاهر کودکانه پر از نمادهای سیاسی و اجتماعی است و ماهی در آن نماد یک موجود آزادی‌خواه است. او مفاهیم ژرف و فلسفی را از زبان قابل درک کودکان بیان می‌کند. این کتاب پس از انتشار به‌عنوان یک داستان سیاسی معرفی شد.

«کوراوغلو و کچل حمزه» از آثار دیگر صمد بهرنگی است. داستان پهلوانی آذری که شخصیت کوراوغلو در آن به نوازندگی و خوانندگی علاقه دارد و با ساز خود به مراسم‌های عروسی و جشن می‌رود. این شخصیت بازتاب دوره‌ای از تاریخ ایران است که چهره حماسی

ستاره بهمنی روزنامه‌نگار

تقریباً کودکی هر ایرانی با کتاب «ماهی سیاه کوچولو»ی صمد بهرنگی همراه بوده است. کتابی کوچک که بیش از نیم‌قرن است نسل به نسل می‌چرخد و خوانده می‌شود و همین شاید برای ماندگار کردن یک نویسنده کافی باشد.

صمد بهرنگی نویسنده‌ای را با طنزنویسی آغاز کرد. او در دانشسرا با دو نفر از دوستانش روزنامه دیواری فکاهی به‌نام «خنده» تهیه می‌کرد که در زمان خود تعداد خوانندگان قابل توجهی داشت. او سال ۱۳۳۹ نخستین داستان خود به نام «عادت» را منتشر کرد. بعدها ترجمه‌هایی نیز از زبان‌های انگلیسی و ترکی استانبولی به فارسی و از فارسی به ترکی آذربایجانی انجام داد. برخی از این ترجمه برگردان شعرهایی از مهدی اخوان ثالث، احمد شاملو، فروغ فرخزاد، و نیما یوشیج بود.

صمد بهرنگی حق آموزش کودکان دور از مرکزی را که به زبانی غیر از فارسی سخن می‌گفتند به رسمیت شناخت. او منتقد کتاب‌های درسی بود و اعتقاد داشت که آنها فقط برای زندگی شهری نوشته شده‌اند. او روش‌های زندگی مناسب کودکان منطقه خود را آموزش می‌داد و تلاش می‌کرد آنان را به یادگیری، علاقه‌مند کند. تلاش‌های آموزشی او هم‌زمان با موج فعالیت‌ها برای به رسمیت‌شناختن حقوق کودکان در ایران بود.

صمد اگر چه عمر کوتاهی داشت، ولی